

הוסן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף ק"ז ע"א

אחין שחלקו ובא בעל חוב ונטל חלקו של אחד מהן, במה נחלקו בזה האמוראים?

הדין למעשה	לענין ברירה	כלקוחות / כיורשים	לרב ¹
בטלה מחלוקת	יש ברירה	יורשים	
ויתר	אין ברירה	לקוחות	לשמואל ²
רביע בקרקע ורביע במעות ⁴	מספקא ליה	מספקא ליה	לרב אסי ³

בבא בתרא דף ק"ז סע"א וע"ב

שלושה שירדו לשום שדה, אחד אומר בשמונים ואחד אומר במנה ואחד אומר במנה ועשרים, מה הדין להלכה, ובכמה אדם טועה?

מה הדין להלכה?	בכמה אדם טועה?	לת"ק
מנה	י"ל שלא טועה ⁵	
תשעים	בעשרה ⁶	לרבי אליעזר
תשעים ושלוש ושליש	בי"ג ושליש ⁷	לאחרים

¹ הנה רב ס"ל דיש ברירה, וכיון שכן כשחולקים האחים יש לנו לומר שכל אחד קיבל את חלקו המגיעו, ולכן חשובים כיורשים, דאם נאמר שאין ברירה א"כ כל אחד נטל גם מחלק אחיו והרי הם כמוכרים זה לזה. וכיון שס"ל שהם יורשים, א"כ על כל אחד מהם מוטל לפרוע את חוב אביהם, ולכך בטלה מחלוקת.

² ס"ל דאין ברירה, ולכך ע"כ דלקוחות הם וכנ"ל, וס"ל נמי שהם לקוחות שלא באחריות, וכיון שכן אם בא בע"ח וטרף חלקו של אחד מהם – ויתר, דאין יכול לתבוע מחבירו כלום.

³ מספקא ליה אם כרב אם כשמואל.

⁴ נתבאר בזה ב' לשונות, רשב"ם מפרש דהכוונה או רביע בקרקע או רביע במעות, דכיון שמספקא ליה אם כרב וצריך לתת חצי חלקו, או כשמואל שויתר, לכן הדין שיתן רבע. אלא שאת הרבע הזה אינו חייב ליתן לו דוקא בקרקע, דיכול ליתן לו אותו במעות, דיכול לומר שאם היה בא הבע"ח לטרוף ממני לא הייתי מסלקו בקרקע אלא במעות.

ולשון שני הביא הרשב"ם, שלרב אסי נותן את כל חצי חלקו כרב, אלא שלא צריך ליתן כולו בקרקע אלא רבע בקרקע ורבע במעות. והכי פירושו, מספקא ליה אי כיורשין הוא וחייב להחזיר לו חלקו בקרקע דוקא, ולא יכול ליתן לו מעות, או כלוקח באחריות הוי, ויכול לפרוע לו מעות.

⁵ ראה ברשב"ם בעמ' ב' ד"ה עושין שומא, שביאר שת"ק ס"ל שאף שהם חולקים ביניהם, י"ל שאחד מהם לא טעה ולכן תפסינן כמו שאמר האמצעי.

⁶ ס"ל דכיון שהם חלוקים ביניהם א"כ ודאי שטעו, ואמרינן שבאמת שוה תשעים וזה שאמר שמונים זלזל בה עשר, וזה שאמר מאה הגזים בעשר. אולם זה שאמר מאה ועשרים בכלל לא בא לחשבון, דתפסת מרובה לא תפסת.

⁷ ס"ל דכיון שההפרש השומא בין המרבה לממעט הוא ארבעים דינר, א"כ יש לנו לומר שכל אחד טעה בשליש מזה, והיינו י"ג דינר ושליש, ובאמת הקרקע שוה צ"ג דינר ושליש, והראשון טעה וזלזל בה י"ג ושליש, והשני טעה במחשבתו להוקיר אותה בי"ג ושליש, ובאמת כך היה רוצה

הוסן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף ק"ז סע"א וע"ב

חשבון הסלעים והדינרים שבסוגין

20 – סלעים = 80 דינר
22.5 – סלעים = 90 דינר
25 – סלעים = 100 דינר – מנה
27.5 – סלעים = 110 דינר
30 – סלעים = 120 דינר

בבא בתרא דף ק"ז ע"ב

האומר לחבירו חצי שדה אני מוכר לך, וכן רחל שילדה שני זכרים ולא ידעין מי הבכור, מה דינם אליבא דר' יוחנן?

מה נוטל?	האם מוסיפים לו?	
מהחצי הכחוש	מוסיף ⁸	גבי מוכר שדה
הזכר הכחוש	אינו מוסיף	גבי בכור

האומר לחבירו חצי שדה אני מוכר לך – סתם, או שאמר לו חצי שבדרום, מה הדין?

באמר חציה סתם	באמר חציה בדרום	
חצי בכחוש חצי ביפה ⁹	מה שהוא כחוש או יפה ¹⁰	לר' חייא בר אבא
חצי מהכחוש לפי חשבון ¹¹	מה שהוא כחוש או יפה	לר' יוחנן

לומר ששדה ק"ו ובי שלישי, אלא שאחר שאמר הראשון ששדה פי לא רצה להרחיק דבריו ממנו כ"כ ואמר מנה. אולם לא עושים החשבון לפי מי שאמר ששדה ק"כ, כיון שתפסת מרובה לא תפסת.

⁸ ראה רשב"ם בד"ה לוקח, שבכו"א יש הבדל בין סוגיין לדין בכור, דהתם גבי בכור דהספק מי הוא הבכור הכחוש או השמן, הדין הוא שיטול הכהן את הכחוש דהמוציא מחבירו עליו הראיה. משא"כ כאן שלכאורה היה מגיע לו חצי גמור בשדה הן כחוש הן שמן, ורק משום שיש לומר שנתכוין המוכר חצי שווי השדה, לכך יכול לתת לו מהכחוש, אולם לעולם יהיה חייב לתת לו חלק גדול בכחוש עד שיעלה כדמי חצי שדה.

⁹ דס"ל דמשמנין דמתניתין הוא כפשוטו, שמקבל כל אחד חצי מהכחוש וחצי מהיפה.

¹⁰ דכיון שאמר לו מפורש שהחצי שיתן לו נמצא בדרום השדה, ע"כ שיחלוק שם. אולם מכיון שהזכיר לו חצי, א"כ יקבל שם חלק שיהיה שוה חצי מהשדה, דהיינו שאם החלק בדרום משובח יקבל חלק קטן, ואם כחוש יקבל חלק גדול.

¹¹ ס"ל לר' יוחנן דכמו שהסיפא מיירי בדמי וכנ"ל גם הרישא מיירי בדמי, והיינו שנותן לו חלק כחוש שבשדה בכמות של שווי חצי שדה.